

آذربایجان

دوشنبه ۲۴ آذر ماه

ناشر افکار جمعیت آذربایجان

شماره ۱۳ سال ۱۳۲۰

قیمت اعلانات: صفحه ۲ - ۲ ریال صفحه ۳ - ۱/۵۰

قیمت تک شماره: ۵۰ دینار بعد از سه روز بکریال

اداره در حرك و اصلاح و
درج مقالات وارده آزاد
و مختار است
وجه آبونمان:
سالیانه ۸۰ ریال
شش ماهه ۵۰ ریال

مدیر: ع. شبستری
سردبیر: ا. شمس
عنوان تلگرافی:
نامه آذربایجان
جای اداره: خیابان تربیت کوچه
پناهی روبروی دبیرستان پرورش

روزنامه آذربایجان از طرف يك جمعیت و برای رساندن مرام و بجامه آذربایجان منتشر میشود و رویه آن تشریح حال گذشته - تشخیص علل مفاسد اجتماعی - پیدا کردن راه چاره عملی برای رفع آنها میباشد

ما چه میگوئیم؟

با اینکه تا حال ما در روز نامه خید سعی کرده ایم که مرام و مقصود جمعیت و روز نامه آذربایجان را بطور روشن شرح داده و صریحا آنرا به خوانندگان بفهمانیم ولی نظر پیاره حرفهائی که از گوشه و کنار شنیده می شود معلوم میگردد که باز مقصود ما روشن نشده است و پاره از برادران ما اعم از آذربایجانی و غیر آذربایجانی چنانچه باید و شاید منظور اساسی ما را در نیافته و هر کدام باندازه فکر و ادراک خود تعبیر می کنند و احساسات خود را درباره ما ملاک قضاوت قرار می دهند. لذا ناچار سرمقاله امروزی را برای بحث در این موضوع تخصیص میدهیم: بطور خلاصه مرام و مقصد ما آزادی یعنی آزادی اجتماعی و ملی است. ما چنین عقیده داریم که باید هر فرد از افراد یک ملت دارای آزادی گفتار، آزادی قلم، آزاده عقیده و آزادی حرفه باشد و در عین حال آن افراد بایستی هم دیگر را بچشم برادری نگریده نه تنها دیگران را زیر دست نه پنداشته و آنان را وسیله ای برای استفاده شخصی خود قرار ندهند بلکه حتی - الامکان در مساعدت برادرانه او نیز بکوشند. بدین ترتیب هیچ کدام از افراد نباید از آزادی خود سوء استفاده نموده و ببحقوق دیگری تجاوز نماید و آزادی هر فرد تاحدی می تواند توسعه پیدا کند که مصلح آزادی دیگران واقع نگردد علاوه بر آن همچنانکه افراد یک ملت آزادی کامل داشته و در عین حال در آزادی دیگران نباید دخیل شوند هر کدام از ملل که افراد جامعه بزرگ دنیا هستند با اینکه دارای آزادی تام و تمام باید باشند نمی توانند به آزادی ملی و اجتماعی ملل دیگر تجاوز نموده و در آنها دخالت نمایند.

ما عقیده مندیم که هر ملت باید زبان، عادات و رسوم ملی خود را محفوظ داشته و خود برای اداره امور و ترقی خویش بدوشت و دخالت ملل دیگر در زبان و امور اجتماعی آن غیر مشروع و مخالف قانون آزادی است. ما میگوئیم آذربایجان که زبان، عادات و ملیت مخصوص را داراست حق دارد بزبان

زبان مادری

بخطار دارم که در دوره اخیر هر وقت در محفلی صحبت از زبان آذربایجان - نیاها میان می آمد، یکمده از جوانان بی اطلاع خودمان، مخصوصا مامورین فارسی زبان فوراً خود را وارد صحبت نموده مثل شاگردیکه درس معلم را تکرار مینماید، میگفت: « این یادگار منحوس دوره مغول باید از صفحه آذر - بایجان رخت بر بندد! » این جمله مسموم مثل اسلحه مدمش بدست مدعیان افتاده و بوسیله آن میخواستند روح آزادی و علاقه بزبان مادری را که طبیعی ترین و بی آلاش ترین علاقه های هر ملت است در وجود ما منحو نمایند! نظر بتحقیق - تیکه در زبان ترکی خودمان بهمل آورده ام، نظر بعشق بی پایانیکه نسبت باین یادگار نیاگان و زبان شیرین مادری خود دارم امروز صحبت در اطراف این زبان مقدس را از جمله فرایض می شمارم. اگر از شما بپرسند که معروفترین و معمول ترین کتاب لغت فارسی کدام است بیدرنک جواب خواهید داد: برهان قاطع! بروید این کتاب نفیس را باز کرده بلغت آذربایگان رجوع نمائید. ناتمام

ما مخصوصا خیانتکارانی را که عمدا و از روی غرض گفته های ما را غلط تعبیر میکنند مخاطب قرار داده میگوئیم: آنان زبان و قلم خود را به دیگران فروخته اند و میخواهند مارانیز با ترازوی اخلاق و وجدان خود بسنجند آنان بدانند که گفته های ما از روی عقیده و ایمان است. ما وجدان خود را نیکی فروخته و نخواهیم فروخت. بریده باد زبانی که وسیله ای برای گفتن مقاصد دیگران باشد و شکسته باد قلمی که بیوطن و ملت خود خیانت کرده برای نشر افکار دیگران بنویسد.

در خانه ما با صدای بانده فریاد میزنیم که ما از حقوق اجتماعی و ثروت ملی خود دفاع نموده و خواهیم نمود. اشخاصی که مایه ما را محترم می شمارند برادران خود دانسته و از هیچگونه مساعدت برای آزادی و رفاه آنان دریغ نخواهیم داشت برعکس اشخاصی را که خیال تجاوز به ملیت، زبان، عادات و ثروت ملی ما دارند دشمن خود پنداشته و تا آخرین نفس در امحاء آنان خواهیم کوشید.

راجع بحمل گندم

نظر بر اینکه شکایاتی زیاد راجع بحمل غله بتهران رسیده بود ما از اداره تثبیت کیفیت موضوع را سؤال نمودیم و اداره مزبور جوابی نوشته است که در نتیجه دونفر از طرف جمعیت آذربایجان برای تفتیش و تحقیقات در بستان آباد تعیین گردیده و نتیجه پس از تحقیق در روزنامه درج خواهد گردید. عین نامه اداره تثبیت در ذیل درج میشود:

نامه شریفه آذربایجان

بازگشت بنامه شماره ۶۴-۱۹۹۱۹-۲۰۰۹: راجع باینکه شهرت داده اند از انبار بستان آباد گندم بتهران حمل می شود خیلی جای تاسف و تعجب است که این اشخاص نمیدانم روی چه اصلی این قسم خبر های بی اصل را منتشر میسازند و چه نظری دارند که میخواهند در میان جامعه ایجاد وحشت یا تولید اضطراب کنند.

یکم - اداره غله يك اداره رسمی و حساب و دفاتر آن خیلی منظم و در بستان آباد هم آنچه گندم خریداری شده و میشود بوسیله کمی وسائط نقلیه الساعه علاوه بر انبار سابق يك انبار دیگری نیز در آنجا تهیه شده که کلیه خریداری یا حمل انبار تبریز میشود و یا در آنجا انبار میشود تاکنون یکمقال گندم از طرف این اداره بطهران و جاهای دیگر حمل نشده و جدا هم این موضوع تکذیب میشود.

دوم - در این قبیل موارد خواهش - مندم آن اشخاصیکه اینگونه خبر های بی اصل را منتشر میسازند دلایل و مدارک آنها را خواسته و موضوع را اقلا یکمرتبه جدا تعقیب فرمائید تا این قسم اشتباه کاری ننموده و باعث وحشت و هیاهوی مردم نشوند.

سوم - برای حصول اطمینان کامل ممکن است یک نفر نماینده تعیین و معرفی فرمائید تا بوسیله کامیونهای اجزائی این اداره به بستان آباد رفته و در آنجا نیز تحقیقات محلی را بعمل بیاورد تا سقم و صحت موضوع کاملا برای آن نامه شریفه روشن گردد.

کفیل اداره غله استان سوم - قهرمانی

الله مستوفی آغانین سایه سین
 بوتون قره چورك ییدن لرین باشندان
 اکسیک ایله مسین
 اگر مندن بو بویوک کیشینین
 مبارک آدی نین آرایه کتیریلمه سینین
 علتین خبر آلسوز سیزه چوخ حرصه
 نه جاغام، چونکه سیزون کیمی آغ
 چورهک آختارانلار او یازیق وملت-
 پرور کیشینین بوتون چکدیگی زحمت
 لری بوشا چیقارماق ایستیورسوز .
 مسلمان، هیچ بیلهده ایش اولار.
 بو یازیق آدام، باشی تیتریه - تیتریه
 سیزه گرگان بوغداسی و آجو سازلوق
 فابریک لرنین خلط - پلط لارینی
 داشیماقدان جانا گلدی ایندی بیول
 سیز دورون دیبون فلان اولدی،
 بهمان اولدی !
 دوغرو در کی ایندی قلم آزاد
 دی، اما بو تبریز لیلره، مبریز لیلره
 ده قلم اله آلوب مقاله یازماق یاراش-
 ماز، اولار گرك هله ایندی بو کیمی
 حقیقی خدمتگذار لارا طاقه - طاقه
 شالار یوللا سینلار . سن الله، یوزه
 باخ؛ هله او کیشی نین سیزدهن بیر
 توقعی اولماق یرینه، سیز دوروسوز
 باشلوسوز، نم تثبیت نه اولدی، بوغدا
 نیجه کیتدی؛ داها یوزمین دانا بیله-
 بیله مزخرفات !
 درواقع بیز «سلطان زاده» نین

ساره - ده معاله سین اوخویاندان
 صورنا جوخلی اوتاندوق، نوز نوزوموزه
 دیدوخ بس نیه بو تبریز لیلر بیر بیله
 حق ناشناس دولار. اگر ایستیردیلر
 بو کیشی نین ایشلریندن یازسونلارنیه
 بس او یاخچی، یاخچی ایشلریندن
 یاز میر لار ..
 نه یاخچی ایش ؟
 - عجب، یاخشی لیق نقدر تیز
 یادوزدان چیخیر !
 مثلاً بیری او یاخشی لق که برگون
 بو ذات عالی او قدر تنزل بویورموش،
 او قدر لطف کارلیق ایتمک ایسته میش
 درکی بیر کثیف چورک چی نین گونلر-
 ده یانمیش بوینونی و قولاغینی بیله
 محبت پدرانہ ایله دیشله مک التفات-
 تنین فکرینه ده دوشموش در!
 دا بونا نه دیه جکسوز ؟
 خلاصه، بیز بو قوجا کیشینین
 چوروموش قلمینی بولاندیران یازی-
 چیلاری باغیشلامیا جاغوخ. والسلام
 ح. ن. «جووه للاغی»

آتالار سوزی
 آدام یانیلا - یانیلا اویرنر.
 آدام اودر اقراریندان دونمیه
 آدام اولمیان پرده آدامدر.
 آدام پالتارایلن تانیلماز.
 آدام پخل اولماسا، باغ چیری نیلر.
 آدام سوزین آدامه دیر.

کلن شکایت لردن
 مایه ماموریندن شکایت
 برنفر قاجاق اداره سنین مستخدم
 لریندن او اداره منحل اولاندان صورنا
 ایش آلماقدان اوتری مایه اداره سینہ
 مراجعه ایدیر او اداره نین کارگزینی
 متصدی سی (آقای خسرو پرویز)
 اوندان پول توقع ایدیر و آچیقا-
 سنه اودیور که دوزدر که بریست بوش
 در اما اونی ایستین لرده چوخدر و
 آتمش تومانه جاق منه ویریرلر که
 اونلاره ایش ویرم سنه خاطر قرخ
 تومان سندن ایستورم والاسنه ایش
 ویرمک ممکن دکلدر .
مردن مایه رئیسندن شکایت
 مردن اهایلیسی طرفیندن بر شکایت
 یتشوبدر. تلگرافین مضمونی بو در :
 بز مردن اهایلیسی قانون اوزیندا آلتان
 دولت مالیاتلری ویرماقا اوز رعیتمز-
 ایله حاضر و اما مردن مایه رئیس
 (عدل ضرابی) قباقدانکی ایشلرینه
 دوام ایدوب اوزونون و مامورلرینون
 استفاده سی ایچون مردن اهایلی سینہ
 چوخلی فشارلر وارد ایدیر. نتیجهده
 بیوک حادثه لر اتفاق دوشوب، اوج
 نفر اولوب ونجه نفر یارالانوبدر و بو
 حادثه لر عموم اهایلی آراسینده وحشت
 سالوبدور. بز مردن اهایلی تقاضا
 ایدروخ که تز لگیله بو خصوصه تحقیقات
 اولسون تاخلقن وحشتی قورتاروب
 غیر قانونی فشارلردن خلاص اولسونلار.

آیجان تازه برایش تاپموشام
 لازم اولان قدر معلوماتم واردر
 بو شهرن یوزلر بیکارلریندن بیریده
 منم که هرگون ایویمون ایکی تومانه
 قدر خرجی در، چوخ کورلوخ چکندن
 صورنا اوزیمه بیر یاخشی ایش فکر
 اینتمش اما بیر نفر رهنمایه محتاجم
 که اوز ایویمون قیش کومور خاکه
 سندن و آذوقه سندن ایگرمی بیش
 تومانه قدر کسوب هر کیمسیه اورهنما
 دیسه بر محله نون قند یازماغینی منه
 رجوع ایدیلیمک برابرنده اونا ویروم
 اوزومده قول شرفی ویرورم اوز که
 قند یازانلار هر بیر سجله دوت قران
 آسالارمن ایکی قراندن آرتوخ آمیوم
 علی محمد جعفر اوغلی

نظمیه مامورلریندن و آژان
لردن شکایت
 نچه گون بوندان برنفرین ایوی
 اوغورلانیور او آدم کلانتریه شکایت
 ایدوب اوغورلانیور شیلرون اوزینی
 اداره یه ویریر برمدتن صورن اتفاق
 اوزرینه اوغرنی او آدم دوتوب
 کیسره خبر ویریر و کیسره اوغرونی
 زندانه سالیور. اما نه فائده تز لگیله بر
 نفر (فلان السلطنه نین) ضمانت ایتمگی-
 ایله اوغری زندان دان آزاد اولوب
 اوز اوغوراقینه دوام ادور.

آذر بایجان نقلری

۱ = قارا قاشین نقلی
 - ۴ -
 درقوز آی باشا گلدی، آرواد یو کینی قویدی
 یره، برجوت قره قاش دوغدی. بو اوشاقین نه
 قولی وار، نه قیچی وار، نه بدنی وار، نه باشی .
 اما برجوت چاتما قارا قاش گوزی گورونوردی .
 اودونچی دوشدی قورخویا. آرواد قورخو-
 دان قاچدی .
 کیشی یایشوب بالتادان دیدی :
 - آرواد دور کلمه شهادتی دی، سنی اولدوره
 جگم، سنون دوغدوقون تیوره دکسون .
 - آرواد دیدی :

- آی کیشی بوراجان صبر ایلمیسن، برآز
 دا صبر ایله گورک بو ایشین آخری نه اولاجاق .
 کیشی دیدی :
 - احمق قزی نه صبر بازلیق در . دوغدو-
 قوی گوردوک دا : اودر چیخوب اوتوروب یو کین
 اوستنده . بدن یوخ، باش یوخ، گوز یوخ، قیج
 یوخ، برجوت قارا قاش . دور کوپک قزی، منی
 رسوای ایلدون . سنی گرك اولدورم .
 آرواد یالواری یاخاردی، برتهرینن جانین
 کشینین الیندن قورتاردی .
 آل خبری قره قاشدان . قره قاش برهفته
 یوک اوستنده قالدی . برگون آرواد چورک
 پیشیر یردی، کیشی ده اوتور میشدی، قارا قاش
 بردن یو کین اوستندن یره آتیلوب دیدی :

- مننه په په .
 آرواد بر نیمچه سوپوق آش چکیب قویدی
 اورتالیقه . برده اونی گوروی بر نیمچه سوپوق آش
 قورتاردی . قارا قاش دیدی :
 - مننه په په .
 آرواد بر نیمچه ده چورک چکدی . قارا-
 قاش بو نیمچه چورگی ده یدی . قارا قاش بیله بیله
 بر قازان چورگی ییوب، دوزلدی یولا . کشینین
 دیلی آغزی قوریوب دیدی :
 - آرواد، برجه قاپولاری باغلا گلهمین .
 آرواد دوروب قاپولاری باغلادی . اوتوروب
 تازه دن چورک پیشیرماقدا اولسون، آل خبری
 درویش دن . درویش آیلوب، گوردی که اودون-
 چینین آروادی یوخدی .
 بقیه سی وار

غریز اوخویاندلاره : موریسندن کلن مکتوبین بقیه سی و کاریکاتورین شعرلری گان نمره ده یازیلماق

موريسدن مکتوب

آغزيمين دادی جهاندا آنلادیم ایران ایش
 ظمیله آباد اولان ملکین سونی ویران ایش
 دوندروب اوز قاجدی آخر گونده اقبالیم منیم
 کیملره چاندی فلک گور دولت و مالیم منیم
 ناخوشم دردییم بیوکدور پیسله شیر حالیم منیم
 یوخ وفا دنیا ده هرگز بی ثمر دوران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 بیر زمان عالمده هر اوضاعدن آگاه ایدییم
 حکمران عصر ایدییم قدرتلی ضل الله ایدییم
 قان ایچن! ایولر یخان! مخلوق سویان بر شاه ایدییم!
 خلقی تعظیم ایتدیرن پس خنجر بران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 ایمدی اولموشدی موريس ده همدیم بیر وپلنک
 وحشی حیوانلار دوزلدوبلر منه میدان جنک
 آرقادان ایلر هجوم دریا ده کی قیزمیش نهنگ
 بو خطر ناک جنگله ، الله اوزی حیران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 عمریم آنجاق خوش کیچیردی قصر سعد آبادده
 ایمدی مسکن دوتموشام مغاره بر باد ده
 عفو ایدین ایرانلی لار بیر رحم اولور جلادده
 بیرقوی سلطان ایدییم فخریم دیمک تهران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 دوغرو دور من بعضی اشخاصی دوتوب اولدور موشم
 مستبدلر فرقه سین شاد ایلیوب گولدور موشم
 شانیمی - فرمانیمی ، مظلوملارا بیلدر موشم
 امریمی اجرا ایدن بیر دسته شهوتران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 پادشاه اولدوم سیزه ضد اولدونوز هر کاریمه
 شوق ایدوب حریته ، طعن ایلدوز افکاریمه
 قویموسوز حسرت منی کیف چکدیکم درباریمه
 بو جزیره قور خولی بیر منزل نیران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 شاه قاجورتماق ارث اولوبدور چون بوتاج وتختده
 ذاتینی ویردی بروز آخر ده من بد بخت ده
 دادیمه یوخدور چاتان ایمدی بو دور سختده
 عاقبت مونس منه چقال ایله شیران ایش
 آغزيمين دادی جهاندا آنلیرام ایران ایش
 بی ریا

خواهد شد بنا براین از ساکنین خارج شهر تبریز هر کس شناسنامه خود را در تبریز ارائه دهد و بموجب آن برگ جیره دریافت دارد بدیهی است در محل اصلی خود از گرفتن سهمیه قند یا آب نبات محروم خواهد ماند. اداره دارائی اقتصادی شهرستان تبریز

معارفمیزه راجع بر حقیقت

بیر سواد سیز کسه قاندیرا بیلمه سن
 بیله بیر اوخوماقین فایده سی ندور؟
 مگر سن همیشه مکتبه قلوب یا
 همیشه اوخوموشلارین طرف اولا-
 جاقسان. بو حالی گوروب دیدیم عمو
 اوشاقی درسدن قویما آخشاملار بیر
 یاریم ساعت بیزه گوندن من اونا اوز
 دیلمزجه معنا دیمکی اور گدیم.
 ایمدی بیر ایکی گوندن آخشام-
 لار اوغلاناکتاین گونده ایکی صفحه-
 سنون معناسینی دیرم و یاخشی اوز
 دیلمزجه ترجمه ایلیه بلیر. حقیقت
 بو درکه اوشاق یاخشی دوشونوب ،
 دیمک اولمازکه دوشونمیوب یوخ او
 کلمه لرین که اول کلاسدا معلم اوخور
 دو قجا معناسینی دیوب اوشاغن گوزل
 یادیندا در وعلت بوردا درکه کلمه -
 لرین چوخونون معناسینی که ایشتمیوب
 بولمز ویر جمله نین حاصلینی بریره
 یقوب ادا ایتمکدن عاجز گلور.
 البته بو علت تکجه بیزیم قومشو
 اوغلوندا گل بلکه عموم بو آخر ایلرده
 مکتبه کیدن اوغلانلاردا و قیزلاردا
 عموما وارد حتی بعضی مکتبلرده
 کلمه نی زیر زبرلیه بولمه گی ده فارس
 قاعده سین اور گندلر و بو هامیدان
 بتدر و اوشاق لاپ طوطی وار اور گشه
 جکدر.
 هرزه!

آگهی هفید

دکتر بانو شرفیه (دیپلومه از دارالفنون طبی روسیه) بیمارانیکه بمرض ایلیپسیا (غش دائمی) و بمرض جنون مبتلا هستند در کمترین مدت علاج قطعی آنها را تعهد مینماید.
 نشانی: خیابان پهلوی

آگهی

باطلاع عموم اهالی تبریز میرساند از روز دوشنبه هفدهم آذرماه در هر بخش درسه محل (کلاتری - شعبه آمار - شعبه شهرداری) مامورین بعمل توزیع برگ جیره قند و آب نبات آماده کار خواهند بود. برگهای جیره ماهیانه برای ۱۲۰۰ گرام قند یا آب نبات هر کدام را مایل باشند تسلیم خواهد کردید. بنا براین از هر خانوار یک نفر میتواند همه روزه از ساعت هشت و نیم صبح تا دوازده و از ساعت دو نیم تا پنج بعد از ظهر با برگهای شناسنامه افراد خانوار خود بمحلهای نامبرده مراجعه و برگ جیره دریافت دارد. چون همین اقدام بعدا دردهات حومه و سایر شهرستانها وبخشها نسبت بمصرف قند و آب نبات هر محل مجری

حمال - آه حاجی باشوه دولايم بولون هيچ سفنه ايلميشم برعباسي كسبه.

حاجي - چيخ دانيشما بازار خرابدي آلفي شاهي دان آرتق ويرموم.

IR-41

حاجنين سخاوتلي اوغلي يوز ريال بر بيرده نجشش ايدير

ليتوغرافي «اطلاعات»

IR-41